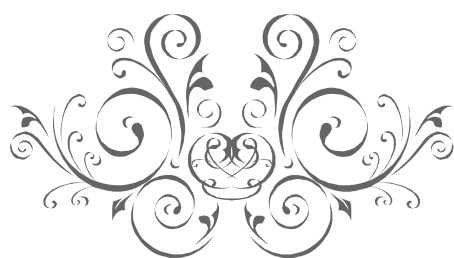

גמרא סדורה

מסכת

נזיר

פרק ח' - "שְׁנֵי נְזִירִים"

מהדורה מנוקדת, מפוסקת,
מחולקת לסוגיות ולפסקאות

עם רש"י

לימוד פרק זה לעילוי נשמת הרב ותלמידו האהוב
הרב האהוב אוהב את עמו ישראל באהבה אינסופית מורינו הרב יום מיכאל אברג'ל זצ"ל
ותלמידו הלמד מרבו וקיים כרבו - הקדוש הרב דן שמואל מרצבך זצ"ל הי"ד

בהצלחה - יגיעת ומצאת - תאמין!!!

להארות והערות
 דניאל ברק ווינט
 טל' - 0526071122
 דוא"ל vinetd@neto.net.il
 עתניאל ד.ג. הר חברון 90407

כל הזכויות על הטקסט שמורות למכון ממרא.
 כל הזכויות על הניקוד, הפיסוק והחלוקה לסוגיות ופסקאות
 שמורות לעמותת "וכל בנייך לימודיך".

ניתן לצלם ולהדפיס לשם לימוד וללא מטרות רווח.

ד' אלול תשע"ה

מסכת נזיר פרק ח' - "שני נזירים"

1. נז, א-ב

כ"י

מתני'

שני נזירים. שקיבלו עליהם נזירות ביחד:

שאמר להן אחד ראיתי את אחד מכם שנטמא. הייז נאמן להחזיקו בחזקת טומאה כל זמן שאין מכחישין אותו דהא או הודע אליו חטאתו כתיב (ויקרא ד) (או הודע אליו) מכל מקום: ואיני יודע איזה מכם. משלימין לנזירותן ומגלחין ומביאין קרבן טומאה וקרבן טהרה בשותפות: ואומר. אחד מהן:

אם אני הוא כו'. ועדיין אינן מותרין לשתות ביין לפי שיכול לומר על כל אחד שמא טמא היה ותגלחתו שגילח עכשיו היא תגלחת טומאה אלא חוזרין וסופרין עוד שלשים יום ומביאין קרבן טהרה בלבד מן השותפות:

ואומר. אחד מהם אם אני הוא הטמא קרבן טומאה היה שלי וקרבן טהרה שלך וזה של עכשיו קרבן טהרה כו' ומעכשיו מותרין לשתות ביין:

גמ'

אבל הכא. כיון דהוון תלתא שנים נזירים והאי דקאי גבייהו אע"ג דקיימי ברה"י הוא ליה ספק טומאה ברה"י דספיקו טהור:

אמר רבה בר רב הונא. כגון דקאים האחד בלבד ואומר ראיתי טומאה שנוזקה לביניכם מבפנים דלא הוון להו אלא תרי כבועל ונבעלת:

דיקא נמי. דלא קאי בהדיהו דקאמר ואיני יודע דאילו הוה קאי בהדיהו אי אפשר דלא הוה ידע:

משנה

שני נזירים שאמר להן אחד:

"ראיתי אחד מכם שנטמא, ואיני יודע איזה מכם" -

מגלחין, ומביאין קרבן טומאה וקרבן טהרה.

ואומר: אם אני הוא טמא - קרבן טומאה שלי, וקרבן טהרה שלך.

ואם אני הוא הטהור - קרבן טהרה שלי, וקרבן טומאה שלך.

וסופרין שלשים יום, ומביאין קרבן טהרה,

ואומר: אם הוא הטמא - קרבן טומאה שלי וקרבן טהרה שלך, וזה קרבן טהרתי.

ואם אני הוא הטהור - קרבן טהרה שלי, וקרבן טומאה שלך, וזה קרבן טהרתי.

גמרא

קתני: "שני נזירים שאמר להם: "ראיתי אחד מכם שנטמא, ואיני יודע איזה מכם".

ואמאי?

כל ספק טומאה ברשות היחיד מהיכא ילפינן לה? מסוטה.

מה סוטה, בועל ונבעלת, אף כל ספק טומאה ברשות היחיד כגון דאיכא בי תרי.

אבל הכא: שני נזירים והאי דקאי גביהון הא תלתא -

הוה ליה ספק טומאה ברשות הרבים,

וכל ספק טומאה ברשות הרבים ספיקו טהור!

אמר רבה בר רב הונא:

באומר: "ראיתי טומאה שנוזקה ביניכם".

אמר רב אשי:

נז, ב. דיקא נמי אדקתני: "ואיני יודע איזה מכם".

שמע מינה.

2. נז, ב

רס"ו

וקא עברי על לאו דהקפה
 דתגלחת אינו לצורך ויש בה
 משום לא תקיפו: אמר שמואל
 באשה וקטן. כגון שהיו שני
 נזירים הללו שתי נשים או שני
 קטנים דלא מיחייבי אהקפה:
 אמאי מגלח. ארבע תגלחיות
 והא קא עבר בתרתי תגלחיות
 קמייתא משום לאו דלא
 תשחית את זקן שכן מגלח
 שערו ואאידיך מינייהו קעבר
 משום הקפה: והא קא עביד
 השחתה גרסי:

א"ל רב אדא בר אבהה לרב
 הונא לדידך. דאמרת דהמקיף
 את הקטן חייב קטנים דאיתנהו
 מגולחין כל הראש כדאורחיהו
 דאינשי דקמגלחי להו כדי
 להברותן לאחר החולי מאן
 קמגלח להו:

אמר ליה חובה. כך שמה
 דאשתו דרב הונא דקסבר רב
 הונא דאשה לא מיפקדא אלאו
 דהקפת הראש אראש אחרים
 כלל:

אמר ליה רב אדא תיקברינהו
 לבניה. דלדידך דאמרת המקיף
 את הקטן חייב כי מקפת ליה
 אשה נמי חייבת אבל לדידי
 אפילו גדול המקיף את הקטן
 פטור והוא הדין נמי לאשה וכן
 בגדול המקיף את הגדול חייב
 והוא הדין לאשה:

מכדי תרוייהו סבירא להו
 דהקפת כל הראש שמה הקפה.
 והא הוה להו הקפת כל הראש
 לבניו דרב הונא:

במאי פליגי. כלומר מאי איכא
 ביניהו דמאן דאסר בגדול
 אמאי שרי באשה:

והני נשי הואיל וליתנהו
 בהשחתה. דלית להו זקן
 ליתנהו בהקפה כלל שאפילו
 אשה המקפת את הגדול פטורה.
 רב אדא בר אבהה סבר כי אמר
 רחמנא לא תקיפו אחד הניקף
 ואחד המקיף במשמע. ולהא
 מילתא איתקש ניקף למקיף
 דכל היכא דניקף חייב מקיף נמי
 חייב לא שנא איש ולא שנא
 אשה:

והאי קטן הואיל והוא גופיה לא
 מיחייב. משום דלאו בר עונשין
 הוא דמקיף ליה נמי לא מחייב
 ואפילו איש:

וקא עברי על לאו דהקפה
 דתגלחת אינו לצורך ויש בה
 משום לא תקיפו: אמר שמואל
 באשה וקטן. כגון שהיו שני
 נזירים הללו שתי נשים או שני
 קטנים דלא מיחייבי אהקפה:

"מגלחין ומביאין [קרבו טומאה וקרבו טהרה]."

ואמאי?

דילמא לאו טמאין אינון, וקעביד הקפה!

אמר שמואל:

אשה וקטן.

ולוקמא בגדול, והקפת כל הראש לא שמה הקפה!

מדלא מוקים לה הכי,

שמע מינה:

קסבר שמואל: הקפת כל הראש שמה הקפה.

מר זוטרא מתני לה להא שמעתא דשמואל אסיפא.

"נזיר שהיה טמא בספק, ומוחלט בספק -

אוכל בקדשים לאחר ששים יום,

ומגלח ארבע תגלחות" (נזיר נט:).

והא קעביד הקפה!

אמר שמואל:

באשה וקטן.

3. נז, ב

רס"י

אמאי מגלח. ארבע תגלחיות
והא קא עבר בתרתי תגלחיות
קמייטא משום לאו דלא
תשחית את פאת זקן שכן מגלח
שערו ואאידיך מינייהו קעבר
משום הקפה:

והא קא עביד השחתה גרסי:

**א"ל רב אדא בר אהבה לרב
הונא לדידך.** דאמרת דהמקיף
את הקטן חייב קטנים דאיתנהו
מגולחין כל הראש כדאורחיהו
דאינשי דקמגלחי להו כדי
להברותן לאחר החולי מאן
קמגלח להו:

אמר ליה חובה. כך שמה
דאשתו דרב הונא דקסבר רב
הונא דאשה לא מיפקדא אלאו
דהקפת הראש אראש אחרים
כלל:

**אמר ליה רב אדא תיקברינהו
לבניה.** דלדידך דאמרת המקיף
את הקטן חייב כי מקפת ליה
אשה נמי חייבת אבל לדידי
אפילו גדול המקיף את הקטן
פטור והוא הדין נמי לאשה וכן
בגדול המקיף את הגדול חייב
והוא הדין לאשה:

**מכדי תרוייהו סבירא להו
דהקפת כל הראש שמה הקפה.**
והא הוה להו הקפת כל הראש
לבניו דרב הונא:

במאי פליגי. כלומר מאי איכא
בינייהו דמאן דאסר בגדול
אמאי שרי באשה:

**והני נשי הואיל וליתנהו
בהשחתה.** דלית להו זקן
ליתנהו בהקפה כלל שאפילו
אשה המקפת את הגדול פטורה.
רב אדא בר אהבה סבר כי אמר
רחמנא לא תקיפו אחד הניקף
ואחד המקיף במשמע. ולהא
מילתא איתקש ניקף למקיף
דכל היכא דניקף חייב מקיף נמי
חייב לא שנא איש ולא שנא
אשה:

**והאי קטן הואיל והוא גופיה לא
מיחייב.** משום דלאו בר עונשין
הוא דמקיף ליה נמי לא מחייב
ואפילו איש:

["אמר שמואל:

אשה וקטן"].

אמר רב הונא:

המקיף את הקטן - הרי הוא חייב.

אמר ליה רב אדא בר אהבה לרב הונא:

ודידך מאן מגלח להון!

אמר ליה:

חובה.

תקברינן חובה לבניה.

כולהו שני דרב אדא בר אהבה לא אקנים ליה זרעא לרב הונא.

מכדי תרוייהו סבירא: הקפת כל הראש שמה הקפה,

במאי קמיפלגי?

רב הונא סבר: "**לא תקיפו פאת ראשכם ולא תשחית את פאת זקנך**" (ויקרא יט, כז) -

כל שיש לו השחתה - יש לו הקפה,

והני נשי הואיל וליתנהו בהשחתה - ליתנהו נמי בהקפה.

ורב אדא בר אהבה סבר: אחד המקיף ואחד הניקף במשמע.

ואיתקש מקיף לניקף,

כל היכא דניקף מיחייב - מקיף נמי מיחייב,

והאי קטן הואיל והוא גופיה לאו בר עונשין הוא דמיחייב, מקיף נמי לא מיחייב.

4. נז, ב - נח, ב

רפ"י

לימא הקפת כל הראש תנאי היא?

דתנו רבנן:

"ראשו"¹²⁸ (ויקרא יד, ט),

מה תלמוד לומר?

לפי שנאמר: "לא תקפו פאת ראשכם" (ויקרא יט, כו),

נחא, יכול אף מצורע בן?

תלמוד לומר: "ראשו" (ויקרא יד, ט).

ותניא איך:

"ראשו" (ויקרא יד, ט) מה תלמוד לומר?

לפי שנאמר גבי נזיר: "תער לא יעבר על ראשו" (במדבר ו, ה),

יכול אף נזיר מצורע בן?

תלמוד לומר: "ראשו".

מאי לא תנאי היא,

למאן דאמר: מנזיר, קסבר: הקפת כל הראש לא שמה הקפה,

וכי אתא קרא למידחי את לא תעשה ועשה.

ואידך סבר: הקפת כל הראש שמה הקפה, וכי אתא קרא למידחי לאו גרידא.

אמר רבא:

דכולי עלמא הקפת כל הראש לא שמה הקפה.

וכי אתא קרא, כגון שהקיף, ולבסוף גילח.

כיון דאילו גלחיה בחד זימנא - לא מיחייב,

כי הקיף ולבסוף גילח נמי לא מיחייב.

ומי כתב קרא הכי?!

והאמר ריש לקיש:

כל מקום שאתה מוצא עשה ולא תעשה, אם אתה יכול לקיים את שניהם - מוטב,

ואם לאו - יבוא עשה וידחה את לא תעשה!

אלא: דכולי עלמא הקפת כל הראש שמה הקפה.

ומאן דמוקים לקרא למידחי לא תעשה ועשה, לאו גרידא מנליה?

יליף מגדילים,

דאמר קרא: "לא תלבש שעטנ" (דברים כב, יא),

ותניא:

"לא תלבש שעטנ", הא גדילים תעשה לה" (דברים כב, יב) מהם."

ומאן דנפקא ליה מ"ראשו",

מאי טעמא לא נפקא ליה מ"גדילים"?

אמר לך:

לכדרבא הוא דאתא.

דרבא רמי:

כתוב: "ונתנו על ציצת הפנף"¹²⁹ (במדבר טו, לח) - מין פנף, "פתיל תכלת" (במדבר טו, לח).

וכתיב: "צמר ופשתים יחדו"¹³⁰ (דברים כב, יא).

הא כיצד?

צמר ופשתים - פוטרין בין במינן, בין שלא במינן.

שאר מינן - במינן פוטרין, שלא במינן אין פוטרין.

והאי תנא דמפיק ל"ראשו" ללאו גרידא,

יכול אף מצורע. לא יקיף ת"ל ראשו:
יכול אף נזיר מצורע. כשנטהר
מצרעתו בתוך ימי נזירותו לא יעביר
תער על ראשו:

מאי לא תניא היא. דלמ"ד דהאי
ראשו דכתיב במצורע לא אתיא אלא
למידחי לא תעשה דנזיר דלא יעבור
תער על ראשו קסבר משום לאו
דהקפה לא צריך דאילו מצורע קעביד
הקפת כל הראש דשריא דהקפת כל
הראש לאו שמה הקפה וכי קאתי
קרא למידחי את לא תעשה ועשה
דנזיר עשה קדוש יהיה גדל פרע:
ואידך. דמצריך משום לא תקיפו
קסבר דהקפת כל הראש שמה הקפה:
לא דכ"ע לאו שמה הקפה. ומאן
דתני לה מוראשו גבי נזיר ניחא ומאן
דתני לה גבי הקפה לאו משום דהיכא
דמגלח והדר מקיף דהא לא איצטריך
קרא למישרי משום דהקפת כל
הראש לאו שמה הקפה אלא כי
איצטריך קרא דמקיף ברישא והדר
מגלח:

ומי כתיב קרא הכי. כלומר דכיון
דאילו מגלח כוליה בחד זימנא לא
מיחייב משום דהקפת כל הראש לאו
שמה הקפה מי קא כתביה רחמנא
לקרא דאי עביד דרך איסור דמקיף
והדר מגלח לא מיחייב והא שפיר
עדיף דליגלח כוליה דקא מוקים עשה
דמצורע ולא קא עבר על לאו דלא
תקיפו דהכי עדיף טפי כדריש לקיש
דאמר כל מקום שאתה מוצא עשה
כגון גדילים תעשה לך ולא תעשה לא
תלבש שעטנ לקיים את שניה'
דלטלית של צמר ציצית של צמר
ולטלית של פשתן ציצית של פשתן
ואם אי אתה יכול לקיים את שניהן
כגון מילה בצרעת:

אלא דכ"ע הקפת כל הראש שמה
הקפה. ולמאן דמייתי לה להאי ראשו
דמצורע משום לא תקיפו משום
דאשמועינן דאתי עשה ודחי ל"ת
ומאן דמוקי לה לקרא בנזיר ולא
בהקפה קסבר גבי הקפה לא צריך
למיכתב דאתי עשה ודחי ל"ת והילכך
כי איצטריך קרא למישרי עשה ול"ת
דבנזיר: ולמאן דמוקים ליה לקרא
בנזיר למידחי את ל"ת ועשה לאו
גרידא מנא ליה. ואי אמרת לאו כל
שכן הוא ומה עשה ול"ת דחי ל"ת לא
כל שכן הא לא איריא משום דאיכא
למפרך כדלקמן מה לנזיר שכן ישנו
בשאלה משום דקיל [כולי האי] אתי
עשה ודחי ל"ת שבו תאמר בשאר
לאוין הילכך נפקא ליה מגדילים כו':

ולמאן דנפקא ליה מראשו. ללאו
גרידא ולא פריך כדפרכינן מה ללאו
דהקפה שכן אינו שוה בכל דבני אהרן
ולא בנות אהרן אמר רחמנא ומאי
טעמא לא משמע ליה מגדילים:

ההוא לכדרבא אתי דרבא רמי כתיב
ונתנו על ציצית הכנף פתיל. דהא
מייתורא משמע דליהוי ממין כנף
פתיל תכלת וכתבי צמר ופשתים
גדילים תעשה לך דבקרא אחרינא
כתיב לא תלבש שעטנ צמר ופשתים
וסמיק ליה גדילים תעשה לך דמשמע.
מצמר ופשתים תעשה לך גדילים
מהם ולא ממין אחר הא כיצד צמר
ופשתים פוטרין כו':

¹²⁸ והוה ביזם השביעי וגלח את כל שערו את ראשו ואת זקנו ואת גבת עיניו ואת כל שערו וגלח וכבס את בגדיו ורחץ את בשרו במים וטהר

¹²⁹ דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם ועשו להם ציצית על כנפיהם בגדיהם לדרתם ונתנו על ציצית הכנף פתיל תכלת

¹³⁰ לא תלבש שעטנ צמר ופשתים יחדו

דאתי עשה ודחי את לא תעשה ועשה מנלן?

נפקא ליה מ"זקנו".

דתנאי:

"זקנו" ¹³¹ (ויקרא יד, ט), מה תלמוד לומר?

לפי שנאמר: "ופאת זקנם לא יגלהו" (ויקרא כא, ה) - יכול אף בהו מצורע בן תלמוד לומר: "זקנו".

ומאן דמפיק ליה ל"ראשו" לעשה ולא תעשה, לילף מ"זקנו"!

נהב, וליטעמיה, דקיימא לן בעלמא אד"לא אתי עשה ודחי את לא תעשה ועשה" - לילף מכהן דדחי!

אלא, מכהן לא ילפינן: מה לכהן שכן לאו שאינו שוה בכל. נזיר מכהן נמי לא ילף שכן לאו שאינו שוה בכל.

ומאן דמוקים להאי "ראשו" בנזיר, למה לי "זקנו"?

מיבעי ליה,

לכדתנאי: ¹³²

"זקנו" - מה תלמוד לומר?

לפי שנאמר: "ופאת זקנם לא יגלהו" (ויקרא כא, ה) - יכול אף בהו מצורע בן תלמוד לומר: "זקנו".

ומנלן בתער?

דתנאי:

"ופאת זקנם לא יגלהו" (ויקרא כא, ה) - יכול אף גילחו במספרים יהא חייב? תלמוד לומר: "ולא תשחית" ¹³³ (ויקרא יט, כו).

אי "לא תשחית" - יכול ליקטן במלקט וברהיטני חייב? תלמוד לומר: "ופאת זקנם לא יגלהו".

איזו גילוח שיש בו השחיתה? הוי אומר זה תער.

ומאן דמפיק ליה להאי "ראשו" ללאו גרידא,

למה לי למיכתב "ראשו", ולמה לי למיכתב "זקנו"?

משמע למידחי לאו גרידא,

ומשמע למידחי לא תעשה ועשה.

הילכך שקול הוא ויבואו שניהן!?

כהו מנזיר - לא יליף, שכן ישנו בשאלה.

נזיר מכהן לא יליף, שכן לאו שאינו שוה בכל.

ובעלמא לא ילפינן מיניהו,

משום דאיכא למיפרך כדאמרן.

רש"י

נפקא ליה מזקנו. דכתיב גבי מצורע בתנאי זקנו מה ת"ל והלא שער זקנו בכלל כל שערו הוא:

יכול אף כהו מצורע בן ת"ל זקנו. דקאתי עשה דמצורע וגלח את כל שערו את ראשו ואת זקנו וקא דחי עשה ול"ת דכהן ל"ת ופאת זקנם לא יגלחו עשה קדושים יהיו לאלהיהם ולמאן דמפיק לראשו. גבי נזיר למידחי ל"ת ועשה לילף מזקנו:

אמר לך ולטעמיה. דאמרת לי לנזיר מכהן הוה ליה למילף הא דקיי"ל בעלמא דלא אתי עשה כו' אמאי נילף מכהן והוא מצורע דאתי עשה ודחי ל"ת ועשה והוא הדין בכל התורה:

אלא מכהן לא ילפינן. דאיכא למיפרך מה לכהן שכן לאו שאינו שוה בכל כו' תאמר בנזיר שהוא שוה בכל לכך הוצרך הכתוב ראשו גבי נזיר למידחי את ל"ת ועשה שבו ואפי' הכי בעלמא לא ילפינן מיניה כדלקמן מה לנזיר שכן ישנו בשאלה תאמר בעלמא שאינו בשאלה אבל כהן מיהא מנזיר גמרינן הואיל דכהן לאו שאינו שוה בכל הוא ונזיר שוה בכל אע"ג דאיתיה בשאלה אפי' הכי עדיף טפי למילף כהן מנזיר משום דישנו שוה בכל ולאו למיגמר נזיר מכהן דלאו שאינו שוה בכל הוא ולאידך סבירא ליה דנזיר מכהן עדיף טפי משום דכהן אינו בשאלה דומיא דשאר מצות מה שאין כן בנזיר:

ולמאן דמוקים ליה להאי ראשו בנזיר. וילף כהן מנזיר א"כ למה לי דכתב רחמנא זקנו במצורע:

מיבעי ליה. לתגלחת מצורע שיהא בתער ולא במלקט ורהיטני וכדתנאי זקנם לא יגלחו יכול אפילו מצורע תלמוד לומר זקנו התיר במצורע מה שאסר הכתוב גבי גילוח זקן שלא אסר הכתוב אלא בתער שעושה השחיתה אבל במלקט ורהיטני לא וכדאמרין בפרק שלשה מינין (לעיל מ:). דאי ס"ד עביד במלקט ורהיטני נמי מצוה קעביד לשתוק קרא מיניה ותו לא מדלא כתיב ביה תער מוטב דליעבד במלקט ורהיטני משום דריש לקיש דאמר כל מקום שאתה מוצא וכו':

ולמאן דמפיק ליה להאי ראשו. לעשה ול"ת דבנזיר איצטריך ליה זקנו לתגלחת דמצורע בתער אלא למאן דמפיק ליה להאי ראשו ללאו גרידא למה ליה למיכתב זקנו כלל אי משום עשה ול"ת ליכתוב רחמנא ראשו ותו לא דהוי משמע דלמידחי לאו גרידא קאתי לאו דלא תקיפו ומשמע נמי למידרשה גבי נזיר דהאי קרא שקול הוא דלא מסתיים מהיכא קאי ומשום הכי אית לך למימר שיבואו שניהם ממנו: לעולם איצטריך למיכתב זקנו משום למידחי עשה ול"ת דבכהן דאי אמרת דלא ליכתוב זקנו וכי אתא ראשו למידחי עשה ול"ת דבנזיר הוא דאתא אכתי ליכא למיגמר מיניה עשה ול"ת דבכהן משום דאיכא למיפרך מה לנזיר שכן ישנו בשאלה ואי אמרת נמי דהאי. ראשו משום עשה ול"ת דבכהן הוא דאתא אכתי לית לך למילף מיניה עשה ול"ת דבנזיר משום דאיכא למיפרך כדאמרן דאי מנזיר איכא למיפרך מה לנזיר שכן ישנו בשאלה ואי מכהן מה לכהן שכן לאו שאינו שוה בכל הילכך איצטריך ליה זקנו לעשה ול"ת דבכהן וראשו ללאו גרידא:

¹³¹ והוה ביום השביעי יגלח את כל שערו את ראשו ואת זקנו ואת גבת עיניו ואת כל שערו יגלח וכבס את בגדיו ורחץ את בשרו במים וטהר

¹³² הגהות הב"ח וכתב"י מינכן ועוד, לא גורסים עד "ופאת זקנם לא יגלהו"

¹³³ לא תקפו פאת ראשכם ולא תשחית את פאת זקנך

5. נח, ב - נט, א

רַס"י

אמר רב מיקל אדם כל גופו בתער. ואין בו משום לא ילבש גבר שמלת אשה: המעביר שער שבבית השחי. תחת אצילי ידיו: כעין תער. שגזז במספרים בסמוך לבשר כעין תער: מיתבי העברת שער. של כל גופו כגון שבבית השחי ושבבית הערוה אינה מדברי תורה ואת אמרת דלוקה: מאי לוקה. דאמרי מכות מרדות מדרבנן: איכא דאמרי. דבהדיא מפרש רבי חייה משום לא ילבש גבר שמלת אשה ואשה דרכה בכך שהוא ניוול לה כשיש לה שער: ותנא קמא. דסבר דאינה אלא מדברי סופרים מאי דריש בהאי לא ילבש: אם ללמד שלא ילבש. כלומר ואם אמר לך הכתוב שלא ילבש האיש שמלת אשה לכך לא קראו הכתוב תועבה היא אלא למה הוא בא שלא ילבש האיש שמלת האשה וילך וישב בין הנשים שיש לחוש משום ייחוד: בכלי זיין למלחמה. כדמתרגמינן לא יהא תיקון זיין דגבר: תלמוד לומר לא יהיה כלי גבר על אשה. וזה שמצינו ביעל אשת חבר הקיני שלא הרגתו לסיסרא בכלי זיין אלא כמו שנאמר ידה ליתד תשלחנה (שופטים ה): שלא יתקן איש בתיקוני אשה. דהכי מתרגמינן ליה שלא יכחול ושלא יפרכס בבגדי צבעונים של אשה:

אמר רב: מיקל אדם כל גופו בתער.

מיתבי:

"המעביר בית השחי ובית הערוה - הרי זה לוקה"¹³⁴!

הא - בתער,
הא - במספרים.

והא רב נמי בתער קאמר!

כעין תער אומר.

אמר רבי חייה בר אבא אמר רבי יוחנן: המעביר בית השחי ובית הערוה - לוקה.

מיתבי:

"העברת שיער - אינה מדברי תורה אלא מדברי סופרים!"

מאי "לוקה" נמי דקאמר?
מדרבנן.

נט, א איכא דאמרי:

אמר רבי חייה בר אבא אמר רבי יוחנן:

המעביר בית השחי ובית הערוה לוקה משום: "לא ילבש גבר שמלת אשה" (דברים כב, ה).

מיתבי:

"העברת שיער - אינה מדברי תורה אלא מדברי סופרים!"

הוא דאמר כי האי תנא,

דתנאי:

"המעביר בית השחי ובית הערוה - הרי זה עובר משום: "לא ילבש גבר שמלת אשה"."

ותנא קמא, האי "לא ילבש גבר", מאי דריש ביה?

מיבעי ליה לכדתנאי:

"לא יהיה כלי גבר על אשה" - מאי תלמוד לומר?

אם שלא ילבש איש שמלת אשה, ואשה שמלת איש - הרי נבר נאמר: "תועבה היא" - ואין כאן תועבה.

אלא שלא ילבש איש שמלת אשה וישב בין הנשים,

ואשה שמלת איש ותשב בין האנשים.

דבי אליעזר בן יעקב אומר:

מנין שלא תצא אשה בכלי זיין למלחמה?

תלמוד לומר: "לא יהיה כלי גבר על אשה ולא ילבש גבר שמלת אשה",

שלא יתקן איש בתיקוני אשה."

אמר רב נחמן:

בנזיר מותר.

ולית הילכתא כנותיה.

¹³⁴ לא יהיה כלי גבר על אשה ולא ילבש גבר שמלת אשה מי תועבת ה' א-להיה קל עשה אלה (דברים כב, ה)

רש"י

חזינא ליה לר' יוחנן דלית ליה.
 שיער בבית השחי:
איגלאי בית השחי. כי הוון
 משלחי בהפשט מאניה לנגדיה:
דין מן חבריא הוא. דידע דאסור
 להעביר בית השחי:
מהו לגלח. במספרים בית
 השחי: **והא קא גדל.** וקא מצער
 ליה לאינש:
בר פחתי. בנו של תלמיד חכם:
גבול יש לו. לאותו שער כיוון
 שגדל יותר ממה שאדם יכול
 לסובלו נושר מאליו:
(נזיר) מהו לחוך. בבית השחי
 בידו כדי להעביר את השיער:
מהו לחוך בבגדו. כנגד בית
 השחי כדי שיהא נושר על ידי
 חיכוך:
א"ל מותר. הואיל ואינו נוגע
 בשער אלא בבגדו:
איכא דאמרי. הכי קמיבעיא
 ליה בתפלה בבגדו מאי כלומר
 המתפלל מהו לחוך בבגדו כדי
 שיפלו כנים ממנו הואיל ואינו
 נוגע בבשרו:
א"ל אסור ולית הלכתא
כוותיה. משום דכיון דאינו נוגע
 בבשרו מותר לחוך כמו שור
 המתחכך בכותל (בבא קמא דף
 מד.):

אמרו ליה רבנן לרבי שמעון בר אבא:
 חזינא ליה לרבי יוחנן דלית ליה!

אמר להון:
 מחמת זקנה נשרו.

ההוא דאיתחייב נגידא קמיה דרבי אמי.
 איגלאי בית השחי, חזייה דלא מגלח,
 אמר להון רבי אמי: שייקוהו, דין מן חבריא הוא.

בעא מיניה רב מרבי חייא:
 מהו לגלח?

אמר ליה:
 אסור.

אמר ליה:
 והא קא גדל!

אמר ליה:
 בר פחתי, זמן יש לו, כל זמן שהוא גדל נושר.

בעא מיניה רב מרבי חייא:
 מהו לחוך?

אמר ליה:
 אסור.

בבגדו מהו?

אמר ליה:
 מותר.

איכא דאמרי:

בעא מיניה:
 בתפלה בבגדו מאי?

אמר ליה:
 אסור.

ולית הלכתא פנותיה.

6. נט, ב

רש"י

נט, ב משנה

מתני'

מת אחד מהן א"ר יהושע יבקש אחד מן השוק. ויבקש ממנו שידור כנגדו להיות נזיר כמו זה שמת ויאמר לו אם טמא הייתי הרי אתה נזיר מיד ולאחר שלשים מותר אתה לגלח ולשתות ביון ואם טהור הייתי וחבירי טמא הרי אתה נזיר לאחר שלשים יום:

וסופרין שלשים יום. מעכשיו ובסוף שלשים מביאין קרבן טומאה וקרבת טהרה בשותפות ויאמר לאותו שהביא מן השוק אם אני הוא הטמא הרי קרבן טומאה שלי וקרבת טהרה שלך ואם אני הוא הטהור ועדיין לא חל עליו נזירות עד לאחר שלשים כדאמר מתחילה ואם טהור הייתי הרי אתה נזיר לאחר שלשים הרי קרבן טהרה שלי וקרבת טומאה בספק וחטאת העוף שמביא על ספק טומאה אינה נאכלת ואזלה לקבורה כדאמרין בפרק מי שאמר הריני נזיר (לעיל דף כט.) אמר ר' יוסי ברי יהודה מנין לחטאת העוף הבאה על ספק שאינה נאכלת כו' ועולת העוף אי בעי מייתי לה לשם נדבה ואי בעי לא מייתי לה כלל כיון דדורון בעלמא הוא לא מעכבא ואשם נמי לא איצטריך לאיתויי דאשם אינו מעכבו מכפרה כדאמרין בפרק מי שאמר הריני נזיר מגלח (לעיל דף יח:) הביא חטאתו ולא הביא אשמו מונה ועדיין אסורין לשתות ביון וליטמא למתים אבל חוזרין וסופרין שלשים יום ומביאין קרבן טהרה בשותפות:

ואומר אם אני הוא. שהייתי טמא קרבן טומאה היה שלי וקרבת טהרה היה שלך זה של עכשיו קרבן טהרה ואם אני הוא הטהור ואותו שמת היה טמא וקרבת טהרה היה שלי וקרבת טומאה היה בספק הרי זה קרבן טהרה ומכאן ואילך מותרים לשתות ביון וליטמא למתים:

מת אחד מהן.

אמר רבי יהושע:

יבקש אחד מן השוק שידור כנגדו בנזיר,

ואומר: אם טמא הייתי - הרי אתה נזיר מיד,

ואם טהור הייתי - הרי אתה נזיר אחר שלשים יום.

וסופרין שלשים, ומביאין קרבן טומאה וקרבת טהרה.

ואומר: אם אני הוא הטמא - קרבן טומאה שלי, וקרבת טהרה שלך.

ואם אני הוא הטהור - קרבן טהרה שלי, וקרבת טומאה בספק.

וסופרין שלשים יום ומביאין קרבן טהרה,

ואומר: אם אני הטמא - קרבן טומאה שלי, וקרבת טהרה שלך, וזה קרבן טהרתי.

ואם אני הוא הטהור - קרבן טהרה שלי, וקרבת טומאה בספק, וזה קרבן טהרתי.

אמר לו בן זומא:

ומי שומע לו שידור כנגדו בנזיר?!

אלא, מביא חטאת העוף ועולת בהמה,

ואומר: אם טמא הייתי - החטאת מחובתי, והעולה נדבה.

ואם טהור הייתי - העולה מחובתי, והחטאת מספק.

וסופר שלשים יום, ומביא קרבן טהרה,

ואומר: אם טמא הייתי - העולה הראשונה נדבה, וזו חובה.

ואם טהור הייתי - העולה הראשונה חובה, וזו נדבה, וזו שאר קרבני.

אמר רבי יהושע:

נמצא זה מביא קרבנותיו לחצאים!¹³⁵

אבל הודו לו חכמים לבן זומא.

גמרא

וליתיה!

אמר רב יהודה אמר שמואל:

לא אמר רבי יהושע, אלא לחדד בה את התלמידים.

אמר רב נחמן:

מאי ליעביד ליה רבי יהושע לדקיה דלא ליסרו?

רש"י

אמר לו בן זומא מי שומע לו כו'. אלא משלים את נזירו ויביא בספק חטאת העוף ולאשם ולעולת העוף לא חיישינן כמו שאמרנו אלא חטאת העוף שהיא באה על הספק יביא כמו על ספק טומאה ויביא עמה עולת בהמה ושאר קרבנות נזירות טהרה אינו צריך להביא לאלתר אלא לאחר שלשים שניים שהרי עדיין אינו יכול לשתות ביון וליטמא למתים עד לאחר שלשים יום ומעכשיו אומר אם טמא הייתי החטאת מחובתי של קרבן טומאה ועולה זו לנדבה דנזיר טמא לא מייתי עולת בהמה ואם טהור אני זו עולה מחובתי והחטאת בספק ואינה נאכלת ועולת בהמה קריבה לשם חובה וחוזר וסופר שלשים יום ומביא קרבן טהרה בלבד חטאת בהמה ועולת בהמה ושלמים ואומר אם טמא הייתי עולה הראשונה נדבה וזו חובה עם שאר קרבנותי ואם טהור אני הרי עולת בהמה ראשונה חובה וזו נדבה ואלו שאר קרבנותי: **א"ר יהושע נמצאת.** אתה אומר שאם טהור היה שמביא קרבנותיו לחצאין שבתגלחת ראשונה הביא קרבן עולת בהמה ועכשיו הביא חטאתו וזבחי שלמים:

אבל הודו חכמים לדברי בן זומא. שאין חוששין אם הביא קרבנותיו לחצאין ועוד שאינו מוצא מי שידור נזיר כנגדו:

גמ'

וליתיה. כלומר מה תשובה השיב ר' יהושע בן לוי לבן זומא שזה מביא קרבנותיו לחצאין יביא לחצאין ומה בכך:

אמר רב יהודה אמר שמואל. יודע היה ר' יהושע שאין תשובתו כלום ולא אמר כך אלא כדי לחדד בה את התלמידים שיהו נושאים קל וחומר בעצמן ומה רבינו שיוודע הוא בעצמו שאין בדבריו ולא כלום משיב דבר שאינו משנה ק"ו לשאר כל אדם שיכול להשיב על דברי רבו ואפי' יודע בו שאין בדבריו ולא כלום ושאר חביריו יהיו מלעיגין עליו לא ינמנע מלשאול כל צרכו וכדאמרין במסכת נדה (דף כו.) יתיב רב פפא כו' ואחיכו עליה ואמר רבא אפילו כי האי מילתא נימא איניש קמיה רביה ולא לישתוק שנאמר אם נבלת בהתנשא אם נבלת עצמך על דברי תורה סופך להתנשא בה ואם זמות יד לפה ואם שתקת סופך שיהו שואלין ממך ואי אתה יודע להשיבו ותתן יד לפה:

אמר רב נחמן בר יצחק מה ליעביד ליה ר' יהושע לדקיה דלא ליסרו. כלומר רב נחמן דלא שמיע ליה להא דאמרין דלא אמר רבי יהושע אלא לחדד את התלמידים והכי קא מותיב וקאמר לדברי ר' יהושע דאמר נמצא זה מביא קרבנותיו לחצאין מאי רוצה לעשות בבני מעים בדקי בהמה להצניען שלא יסריחו עד שיביא שאר קרבנותיו בתגלחת שניה אלא ודאי מביא לחצאין ואין בכך כלום: **לדקיה.** כמו דקים שבבני מעים ולהכי נקט בני מעים שהן מסריחין לפי שעה מה שאין כן בבשר:

¹³⁵ וחלקו הראשונים האם דברי רבי יהושע כאמירה מסכמת או כקושיא.

7. נט, ב - ס, א

רש"י

מתני'
 נזיר שהיה טמא בספק
 כו'. כמו שהיא מפורשת
 למעלה בפרק כהן גדול
 ונזיר:

משנה

נזיר שהיה טמא בספק, ומוחלט בספק:
 אוכל בקדשים - אחר ששים יום.
 ושותה יין ומטמא למתים - אחר מאה ועשרים יום,
 שתגלחת הנגע דוחה תגלחת הנזיר בזמן שהוא ודאי. אבל בזמן שהוא ספק אינו דוחה.

ס, א גמרא

תנא:

"במה דברים אמורים:
 בנזירות מועטת,
 אבל בנזירות בת שנה - אוכל בקדשים לאחר שתי שנים,
 ושותה יין ומיטמא למתים - לאחר ארבע שנים".

8. ס, א-ב

רס"י

וְתַנִּי עֲלֶיהָ:

"וּמְגַלַּח אַרְבַּע תְּגַלְּחִיּוֹת:

תְּגַלַּחַת רֵאשׁוֹנָה - מְבִיא צְפוּרִים, וְחֹטְאֵת הָעוֹף, וְעוֹלַת בְּהֵמָה.

שְׁנִיָּה - מְבִיא חֹטְאֵת הָעוֹף וְעוֹלַת בְּהֵמָה,

שְׁלִישִׁית - מְבִיא חֹטְאֵת הָעוֹף וְעוֹלַת בְּהֵמָה,

רְבִיעִית - מְבִיא קֶרֶבַן טְהוֹרָה".

אָמְרָת:

"תְּגַלַּחַת רֵאשׁוֹן - מְבִיא צְפוּרִים, וְחֹטְאֵת הָעוֹף, וְעוֹלַת בְּהֵמָה".

מִמָּה נִפְשָׁד שְׁפִיר קִמִּייתִי,

דָּאֵי וְדָאֵי מְצוּרָע הוּא וְלָאוּ טְמָא הוּא:

צִיפּוּרִין - חוֹבְתוֹ,

וְחֹטְאֵת הָעוֹף - סִפְקָא, אֲזֵלָא לְקַבּוּרָה.

וְעוֹלָה - הוּיָא נְדָבָה.

וּלְגַלְּחוֹ בְּסוּף¹³⁶ שְׁבַעָה אֵי אֶפְשָׁר -

דְּדִילְמָא לָאוּ מוּחֲלָט הוּא,

וְרַחֲמֵנָא אָמַר: "תַּעֲרַד לֹא יַעֲבֹר עַל רֵאשׁוֹ עַד מְלֵאת"¹³⁷ (במדבר ו, ה).

וְאֵי לָאוּ מְצוּרָע וְדָאֵי הָיִי, וְהוּא טְמָא:

חֹטְאֵת הָעוֹף - חוֹבְתוֹ,

וְצִיפּוּרִין - אֶבְרָאֵי קָא מְתַעְבְּדִין, וְלֹא הָיִי חוֹלִין בְּעִזָּרָה.

וְעוֹלַת בְּהֵמָה - הוּיָא נְדָבָה.

וְאֵי לָאוּ מְצוּרָע הוּא, וְלָאוּ טְמָא הוּא:

צִיפּוּרִין - אֶבְרָאֵי קָא מְתַעְבְּדִין,

חֹטְאֵת הָעוֹף - לְקַבּוּרָה,

עוֹלַת בְּהֵמָה - הוּיָא חוֹבְתוֹ.

וְהָא בְּעֵי אֲשָׁם!

רַבִּי שְׁמַעוֹן הִיא,

דְּאָמַר: מִיִּיתִי וּמִתְנִי.

"תְּגַלַּחַת שְׁנִיָּה ... וְשְׁלִישִׁית".

צִיפּוּרִין - לֹא צְרִיךְ, דְּהָא עֲבִיד,

מָאֵי אִיכָא?

דִּילְמָא וְדָאֵי מוּחֲלָט הוּא, חֲדָא - לְסַפֵּק סְפָרוֹ, וְחֲדָא לְסַפֵּק טוּמְאָתוֹ.

"תְּגַלַּחַת רְבִיעִית".

מְבִיא קֶרֶבַן טְהוֹרָה וּמִתְנִי:

וְאֵי וְדָאֵי נְזִיר הוּא - עוֹלָה הֵרֵאשׁוֹנָה חוֹבָה, וְזוֹ נְדָבָה.

וְאִם טְמָא וּמוּחֲלָט הוּא - עוֹלָה הֵרֵאשׁוֹנָה נְדָבָה, וְזוֹ חוֹבָה, וְזוֹ שְׁאָר קֶרֶבָנוֹ.

ס, ב

¹³⁶ תיקון גירסה ע"פ מסורת הש"ס וכתב"י מינכן
¹³⁷ קל ימי נדר נזרו תער לא יעבור על ראשו עד מלאת הימים אשר יזיר לה' קדש ויהיה גדל פרע שער ראשו

גמ'
וְתַנִּי עֲלֶיהָ וּמְגַלַּח אַרְבַּע תְּגַלְּחִיּוֹת. בְּנִזְרוֹת מוּעֲטַת מְשֻׁלְשִׁים לְשֻׁלְשִׁים וּבְנִזְרוֹת מְרֻבָּה מְשֻׁנָּה לְשָׁנָה:
תְּגַלַּחַת רֵאשׁוֹנָה מְבִיא צְפוּרִין. דְּהֵיִינוּ צִיפְרֵי מְצוּרָע שְׂכֵתוֹב בְּהוֹן וְלִקַּח לְמִטְהַר שְׁתֵּי צְפָרִים חִיּוֹת טְהוֹרוֹת:
וְחֹטְאֵת הָעוֹף. דְּקֶרֶבַן טוּמָאָה דְנִזִּיר:
עוֹלַת בְּהֵמָה. דְּקֶרֶבַן טְהוֹרָה דְנִזְרוֹת:
מִמָּה נִפְשָׁד אֵי וְדָאֵי מְצוּרָע הוּא וְלָאוּ טְמָא. בְּמַת הֵילַכְךָ הָא דְקָא מִיִּיתִי צִיפּוּרִים זֶה הִיא חוֹבְתוֹ וְחֹטְאֵת הָעוֹף דְּקֶרֶבַן טוּמָאָה בְנִזִּיר הוּי סִפְקָא וְאֲזֵלָא לְקַבּוּרָה מְשׁוּם דְּדִילְמָא לָאוּ טְמָא מַת הוּא וְלָאוּ חוֹזִיא לְהַקְרִיבָה וְעוֹלָה דְקִמִּייתִי קֶרֶבַן נְדָבָה דִּילְמָא מְצוּרָע הוּא וְעַדִּין אֵינוּ רָאוּי לְתַגְלַחַת טְהוֹרָה דְנִזְרוֹת:
וּלְגַלְּחוֹ. בְּתוֹךְ שְׁבַעָה. כְּמִשְׁפֵּט שֶׁל מוּחֲלָט שְׁסוּפֵר שְׁבַעָה וְאַחֲרָיִכ מְגַלַּח:
אֵי אֶפְשָׁר דְּדִילְמָא לָאוּ מוּחֲלָט. וְלָאוּ טְמָא הוּא וְהוּי נְזִיר טְהוֹר וְרַחֲמֵנָא אָמַר תַּעֲרַד לֹא יַעֲבֹר עַל רֵאשׁוֹ:
וְאֵי לָאוּ מְצוּרָע וְדָאֵי הוּא וְלָאוּ טְמָא מַת הוּא. אֲלֵא נְזִיר טְהוֹר לְצִיפּוּרִין דְקִמִּייתִי לֹא חִיִּישִׁינָן דְאֶבְרָאֵי קָא מִיתַעֲבָדֵי וְאֵי מְשׁוּם חֹטְאֵת הָעוֹף הָא קָאזֵלָא לְקַבּוּרָה וְעוֹלַת בְּהֵמָה דְקִמִּייתִי הוּיָא חוֹבְתוֹ: וְהָא קִבְעֵי אִיתוּיִי אֲשֶׁם מְצוּרָע בְּתַגְלַחַת שְׁנִיָּה וְאֲשֶׁם בְּמְצוּרָע וְדָאֵי מַעֲכָב בְּאֲכִילְתוֹ כְּדִקְיִמָא לָן הִבִּיא כְּפִרְתוֹ אוֹכֵל בְּקִדְשִׁים וְאֵילוּ בְּכָל הַנִּי אַרְבַּע תְּגַלְּחִיּוֹת אֲמָאֵי לֹא תַנִּי לִיָּה אֲשֶׁם:
הָא מְנִי ר' שְׁמַעוֹן הִיא דְאָמַר מִיִּיתִי וּמִתְנִי. כְּדָאמְרֵי בְּפֶרֶק בְּתֵרָא דְמַסְכַּת מְנַחֹת (דף קה). רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמַר לְמַחֲרַת מְבִיא אֲשֶׁמוּ וְלוֹגוּ עִמּוֹ וְאוֹמַר אִם מְצוּרָע הוּא זֶה אֲשֶׁמוּ זֶה לּוֹגוּ וְאִם לָאוּ אֲשֶׁם זֶה יִהְיֶה שְׁלָמֵי נְדָבָה וְאוֹתוֹ אֲשֶׁם טַעוֹן שְׁחִיטָה בְּצִפּוֹן וּמִתָּן בְּהוֹנוֹת הַכֹּהֵן נְמִי מִיִּיתִי אֲשֶׁם מְצוּרָע וּמִתְנִי:
תְּגַלַּחַת ב' וְשְׁלִישִׁית צְפָרִים חִיּוֹת אֵינוּ צְרִיךְ. לְהַבִּיא שְׂכֵבֵר הִבִּיא בְּתַגְלַחַת רֵאשׁוֹנָה: מָאֵי אִיתִי לָךְ לְמִימַר דְּמִיבְעִיא לִיָּה לְאִיתוּיִי דִּילְמָא מוּחֲלָט הוּא וְלָאוּ טְמָא וְתַגְלַחַת רֵאשׁוֹנָה עֲלֵתָה לּוֹ לִימִי חִלוּטוֹ וְתַגְלַחַת שְׁנִיָּה זֶה הִיא שֶׁל יְמֵי סְפָרוֹ וְצִרִיךְ לְהַבִּיא קֶרֶבַן מְצוּרָע לְהַכִּי הוּא דְאָמַר דְלִיִּיתִי חֹטְאֵת הָעוֹף בְּתַגְלַחַת שְׁנִיָּה וּבְתַגְלַחַת שְׁלִישִׁית חֲדָא לְסַפֵּק חִלוּטוֹ וְחֲדָא לְסַפֵּק טוּמָאָה דְנִזְרוֹת דְּבְתַגְלַחַת שְׁנִיָּה אִיכָא לְמִימַר שְׂמָא מוּחֲלָט הוּא וְחֹטְאֵת הָעוֹף עוֹלָה לִימֵי סְפָרוֹ וְאִיתִי וְהָא בְּחֹטְאֵת בְּהֵמָה הוּא דְמִיחִיִּיב וְלָאוּ בְּחֹטְאֵת הָעוֹף אֵי לָאוּ דְלִיהוּי עֵנִי לְפִי שְׁאִין חֹטְאֵת בְּהֵמָה בָּאָה עַל הַסִּפֵּק לְפִי שְׁאִינָה נֹאכְלַת מְסַפֵּק וְהוּיָא לֵה כְּחֹטְאֵת שְׁנַתְכִפְרוּ בְעֵלִיָּה וּמִיִּסְתַּר לְאִיתוּיִי לְפִי שְׁאִין מְבִיאִין קְדָשִׁים לְבֵית הַפְּסוּל תְּקוּן רִבְנָן שִׁיחָא כּוֹתֵב כָּל נַכְסֵי לְאַחֲרִים וְהוּי עֵנִי וּמְבִיא חֹטְאֵת הָעוֹף הַבָּאָה עַל הַסִּפֵּק כְּדָאמַר בְּפִי מִי שְׁאִמַר הָרִינִי נְזִיר (לְעִיל דף כט). אַעֲיַפ שְׁאִינָה נֹאכְלַת וְהֵינִי תַנִּי עֲלֶיהָ בְּתוּסְפֵתָא (פ"ו) בְּבִרְיִיתָא וּמְפָרְשִׁין לֵה נְמִי הַכִּי בְּפֶרֶק בְּתֵרָא דְמַסְכַּת נְדָה (דף ע). גְּבִי שְׁנֵי מְצוּרָעִים שְׁנַתְעֲרְבוּ קֶרֶבְנוֹתֵיהֶם וְכִי וְאֵי אֲמַרְתָּ דְמוּחֲלָט וְטְמָא הוּא וְשְׁתֵּי תַגְלַחִיּוֹת הֵרֵאשׁוֹנוֹת עוֹלוֹת לוֹ לְתַגְלַחַת חִלוּטוֹ וְיָמֵי סְפָרוֹ הֵילַכְךָ בְּתַגְלַחַת שְׁנִיָּה מִיבְעִי לִיָּה לְאִיתוּיִי חֹטְאֵת הָעוֹף בְּמִקּוֹם חֹטְאֵת בְּהֵמָה שְׁהִיָּה מְחוּיִיב לְהַבִּיא וְאִידֵךְ חֹטְאֵת הָעוֹף דְקִמִּייתִי בְּתַגְלַחַת שְׁלִישִׁית תִּיהוּי לְסַפֵּק טוּמָאָה וְעוֹלַת בְּהֵמָה שְׂבָזוּ וְשְׂבָזוּ תִיהוּי נְדָבָה. וְאִיכָא נְמִי לְמִימַר דְּדִילְמָא לָאוּ מְצוּרָע הוּא אֲלֵא נְזִיר טְמָא וְתַגְלַחַת רֵאשׁוֹנָה עֲלֵתָה לוֹ לְתַגְלַחַת טוּמָאָה דְנִזִּיר וְתַגְלַחַת שְׁנִיָּה לְתַגְלַחַת טְהוֹרָה לְכַךְ מְבִיא עוֹלַת בְּהֵמָה דְהוּיָא חוֹבְתוֹ וְהַחֲטָאֵת בְּסַפֵּק וּבְתַגְלַחַת רְבִיעִית מְבִיא קֶרֶבַן טְהוֹרָה חֹטְאֵת דְּבַהֲמָה וְעוֹלָה וְשְׁלָמִים וּמִתְנִי:
וְאִם וְדָאֵי נְזִיר הִיא. מְתַחִילָה וְלָאוּ מוּחֲלָט וְלָאוּ טְמָא הִיא עוֹלָה רֵאשׁוֹנָה חוֹבָה וְזוֹ נְדָבָה וְכֵן כּוֹלֵן חוֹץ מִן הֵרֵאשׁוֹנָה:
וְאֵלוּ הֵן שְׁאֵר קֶרֶבְנוֹתֵינוּ. שְׁעִדִין לֹא הִבִּיא:

9. ט, ב

פ"י

ואם טמא ספק ומוחלט ודאי. ביום ראשון של נזירותו אוכל בקדשים לאחר ח' ימים שהיא תגלחת שניה של ימי ספרו שבתחילת יום ראשון של ימי נזירותו שהיא תחילה לימי חלוטו יהא מגלח תגלחת חלוטו ולסוף ז' תגלחת השנית של ימי ספרו כדכתיב וביום השביעי יגלח וגו' ולמחר שהוא יום ח' יביא קרבנו כדכתיב ביום ח' וגו' ואוכל בקדשים כשהביא כפרתו כדתנן שתגלחת הנגע דוחה לתגלחת הנזיר בזמן שהוא ודאי וכיון שהביא קרבן צרעתו אוכל בקדשים אבל לשתות יין וליטמא למתים אינו יכול עד לאחר ס"ז ימים שאם בא לו לגלח נזירותו טהרה לאחר שעשה שלשים אחר ז' ימי ספרו יש לו לומר שמא מוחלט וטמא היה ותגלחת ראשונה עלתה לו לימי ספרו וזו של עכשיו לימי טומאתו ועדיין צריך למנות לו שלשים יום לנזירותו טהרתו שהן בכלל ס"ז ימים ואח"כ מותר לשתות ביין: הכי גרסינן מוחלט ספק וטמא ודאי אוכל בקדשים לאחר ל"ז ושותה ביין ומיטמא למתים לאחר ע"ד. דכיון שהוא טמא ודאי מגלח לסוף שבעה ומתחיל ומונה שלשים ומגלח נזירותו טהרה וכשבא לו לשתות ביין אומרים שמא מוחלט וטמא היית ושותה תגלחיות הללו הן הן של ימי חלוטו ושל ימי ספרו ועדיין אי אתה מותר אלא באכילת קדשים דהיינו לאחר ל"ז וחוזר ומונה שבעה לתגלחת טומאה ואח"כ שלשים לנזירות טהרה ונמצא שותה ביין ומיטמא למתים לאחר ע"ד יום:

טמא ודאי ומוחלט ודאי. מגלח לתגלחת ראשונה של צרעת עכשיו ומכאן עד ז' ימים לתגלחת שניה כדתנן שתגלחת הנגע דוחה לתגלחת הנזיר בזמן שהוא ודאי ואוכל ביום ח' שמביא קרבנות בקדש וחוזר ומונה שבעה ומגלח נזיר טומאה וחוזר ומונה שלשים ומגלח נזירות טהרה נמצא שותה ביין ומיטמא למתים לאחר ארבעים וארבעה ימים:

"טמא ספק, ומוחלט ודאי:

אוכל בקדשים - לאחר שמונה ימים.

ושותה יין ומיטמא למתים - לאחר שלשים ושבעה ימים.

מוחלט ספק, וטמא ודאי:

אוכל בקדשים - לאחר שלשים ושבעה ימים.

ושותה יין ומיטמא למתים - לאחר שבעים וארבעה ימים.

טמא ודאי, ומוחלט ודאי:

אוכל בקדשים - לאחר שמונה ימים.

ושותה יין ומיטמא למתים - לאחר ארבעים וארבעה ימים."

10. ט, ב

ר"י

שאלו תלמידיו את ר' שמעון בן יוחי. מפני מה נזיר טהור אינו כמצורע כלומר נזיר והוא מצורע ובה לו לגלח תגלחת צרעתו ביום שנשלמה צרעתו וביום שנשלמו ימי נזירותו מה טעם אינה עולה לו תגלחת זו לכאן ולכאן:

אמר להן. אם אלו שתי תגלחות שוות שיהו זו לגדל וזו לגדל או שתייהן להעביר יפה אתם אומרים עכשיו היאך [אתם] אומרים שיהו עולין לו לכאן ולכאן שתגלחת נזיר הוא להעביר ותגלחת מצורע לגדל שמכאן ועד ז' ימים צריך לגלח תגלחת שניה:

אמרו לו ולא תעלה לו לימי חלוטו. בשביל שהוא להעביר ושל מצורע לגדל:

אלא תעלה לו לימי ספרו. ששתייהן להעביר שמכאן ואילך אינן צריכין לגדל שער וכבר גדל לו כדי לכוף ראשו לעיקרו: **עכשיו מצורע מגלח לפני זריקת דמים.** שהרי ביום השביעי מגלח וביום השמיני מביא קרבנותיו:

ונזיר מגלח לאחר זריקת דמים. כדכתיב ואת האיל יעשה זבח שלמים ליי' והדר כתיב וגלח הנזיר כו' היאך אתם אומרים שיהא עולה לו תגלחת א' לכאן ולכאן:

א"ל לא תעלה לימי ספרו ונזרו. בשביל שזה לפני זריקת דמים וזה לאחר זריקת דמים אלא תעלה לו לימי צרעתו של ימי ספרו וטומאתו דנזיר שנטמא במת ונצטרע שתהא תגלחתו עולה לכאן ולכאן דזה וזה מגלח לפני זריקת דמים ששניהן מגלחין בו ומביאין קרבן בח' שלהן:

אמר להן אילו שניהן מגלחין לפני ביאת מים יפה אתם אומרים. אבל טמא מגלח לאחר ביאת מים כדכתיב וגלח ראשו ביום טהרתו משמע לאחר טהרה דמגלח לאחר ביאת מים: הכי גרסי' אמרו לו יפה אמרת שלא תעלה לו ימי ספרו לימי נזירותו ותעלה לו ימי חלוטו ולימי טומאתו שזה לגדל וזה לגדל. אמרו לו תקן הדבר שלא תעלה לו תגלחת לימי ספרו בימי נזיר טהרתו שמצורע בימי ספרו מגלח לפני זריקת דמים ביום השביעי ונזיר מגלח ביום הבאת קרבנותיו לאחר זריקת דמים אבל תעלה לו תגלחת אחת לימי טומאתו ולימי חלוטו שזה וזה מגלחין לגדל שיער אחר מצורע בימי חלוטו מגלח כדי לגדל שיער אחר ונזיר טמא מגלח כדי לגדל שיער אחר שיהא מגלח לנזירות טהרתו:

אמר להן. לכך אין עולה לו תגלחת אחת מכולן לבי' תגלחות שאם נזיר טהור הוא והוא מצורע בימי חלוטו מגלח כדי לגדל ונזיר להעביר ואם נזיר טמא הוא והוא מצורע אע"פ ששניהן לגדל עדיין אין עולה להן תגלחת אחת לכאן ולכאן שמצורע מגלח לפני ביאת מים וכן נזיר טהור ומצורע בימי ספרו אע"פ ששניהם להעביר הואיל ומצורע בימי ספרו מגלח לפני זריקת דמים ונזיר טהור לאחר זריקת דמים כמו שמפורש למעלה [ולכך] אין תגלחת אחת עולה לשתייהן:

תני רבי חייא. טמא והוא מצורע אין עולין לו לכאן ולכאן לפי שזה לפני ביאת מים וזה לאחר ביאת מים נזיר טהור והוא מצורע נמי אין עולין לו לכאן ולכאן שמצורע מגלח לפני זריקה ונזיר טהור לאחר זריקת דמים:

"שאלו תלמידיו את רבי שמעון בן יוחי:

נזיר טהור ומצורע, מהו שיגלח תגלחת אחת ועולה לו לכאן ולכאן?

אמר להן:

אינו מגלח.

אמרו לו:

למה?

אמר להן:

אילו זה לגדל וזה לגדל, וזה להעביר וזה להעביר - יפה אתם אומרים. עכשיו, נזיר להעביר, ומצורע לגדל.

ולא תעלה לו לימי חלוטו, ותעלה לו לימי ספרו!

ואמר להן:

אילו זה לפני זריקת דמים וזה לפני זריקת דמים - יפה אתם אומרים, אלא מצורע לפני זריקת דמים, ונזיר לאחר זריקת דמים.

ולא תעלה לו לימי צרעתו ונזירותו, ותעלה לו לימי צרעתו וטומאתו!

אמר להן:

אילו זה לפני ביאת מים, וזה לפני ביאת מים - יפה אתם אומרים. אלא טמא לאחר ביאת מים, ומצורע לפני ביאת מים.

אמרו לו:

יפה אמרת שלא תעלה לו לימי ספרו ולנזירותו. ותעלה לו לימי חלוטו וטומאתו, דזה לגדל וזה לגדל הוא!

אמר להן:

נזיר טהור, והוא מצורע -

זה לגדל, וזה להעביר.

ואם נזיר טמא, והוא מצורע -

זה לפני ביאת מים, וזה לאחר ביאת מים."

סא, תני רבי חייא:

"זה - לפני ביאת מים,

וזה - לאחר ביאת מים,

זה - לפני זריקת דמים,

וזה - לאחר זריקת דמים".

11. סא, א

רש"י

בעי רמי בר חמא הני ארבע תגלחיות. דקאמר עלה ומגלח ד' תגלחיות מי אמר משום מצוה איתנהו ממ"נ תרתי קמייתא משום תרתי תגלחיות בצרעת ושלישית משום טומאה ורביעית משום נזיר דטהרה וכולן בתער:

או דלמא משום עבורי שיער טומאה. איתנהו ואפילו מעביר לה בנשא שפיר דמי:

ואי ס"ד משום עבורי שיער טומאה. הוא דמגלח אפילו בג' תגלחיות נמי סגיא דכיון דשתי תגלחיות שבמצורע ושלישית של נזיר טמא איכא עבורי שיער טומאה והאי דהדר מגלח בתגלחת רביעית הא ליכא עבורי שיער טומאה ואמאי מגלח אל"א לאו ש"מ דכולהו איתנהו משום מצוה לגלח ארבע תגלחיות ש"מ:

"שתגלחת הנגע:

[דוחה תגלחת הנזיר בזמן שהוא ודאי. אבל בזמן שהוא ספק אינו דוחה".]

בעי רמי בר חמא:

הני ארבע תגלחיות דקאמר,

משום מצוה,

או משום אעבורי שיער טומאה?

למאי נפקא מינה?

לעבורי בנשא,

אי אמרת: משום מצוה - לעבורי בנשא לא.

ואי אמרת: משום אעבורי שיער טומאה - אפילו סביה נשא נמי.

מאי?

אמר רבא:

תא שמע:

"ומגלח ארבע תגלחיות".

אי סלקא דעתך: משום עבורי שיער טומאה - אפילו בשלש נמי סגיא ליה!

שמע מינה:

משום מצוה.

שמע מינה.

הדרן עלך שני נזירים